ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 63

[illegible]

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ 17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1865

[illegible]

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պոլիս 17 Փետրուար :

Քաղաքիս կացութիւնը շարունակ հան-դարտ և ապահով վիճակ մը կը վայելէ [illegible] քաղաքապետ [illegible] խոհեմ [illegible] կառավարութեամբը, որ ամենայն [illegible] հոգ կը տանի հասարակութեան բարօ-րութեան մասին և միշտ արթուն հսկողութեամբ [illegible] որ ամեն ինչ [illegible] վտանգ-ներ [illegible] չի վտանգուին, որով [illegible] բոլոր հասարակութիւնը: [illegible] քաղաքիս պաշտօնյ զօրքերը օրինաւոր [illegible] կը կատարեն իրենց պաշտօնը: [illegible] օրէ զէշ օդերէն քիչ մը ազատ ենք: Քաղաքիս կառավարութիւնը այս շաբաթ [illegible] գունդի մը պէտք [illegible] [illegible] թաղերու քովը տեղ մը (որոնք ժամանակէ մը [illegible] և քաղաքիս շրջակայ տեղուանքը [illegible] յանձնառութիւններ կրնէր) և [illegible] տալ և [illegible] [illegible] է [illegible]: [illegible] ամենայնիւ այս

[illegible]

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

[illegible]

[illegible]

Նայը եղած ըլլալը՝ ամենուս աղէկ յայտնի ըլ-
լալուն համար՝ հարկ չէ այս նիւթիս վրայօք եր-
կարաբանութիւն ընելու, միայն պատշաճ կը հա-
մարինք Եւրոպայի քանի մը տեղերուն մէջ այս
կարեւոր եւ ազգային միջոցներուն յառաջադէմ
զարգանալը համառօտակի ծանուցանել մեր
բարեկամ հասարակութեան։

Պաշտօնական քանի մը օրագիրներ կը հաստա-
տեն թէ՝ 1844էն մինչեւ 1845 թուականս՝ Փա-
րիզ մայրաքաղաքին մէջ եղած տպարաններն 6
577 տեսակ զանազան լեզուէ գիրքեր տպեր են:
Ասոնցմէ՝ ի զատ 1388 տեսակ ալ վիմագրութիւն
(լիթօգրաֆի) եւ պղնձագրութիւն. 102 ա-
րուեստական եւ աշխարհագրական թղթեր. 100
երաժշտական ցուցակներ, եւ բոլորը կ՚ընէ 8177։

Նոյնը Գաղղիայի տէրութեան երկիրը (Եւ-
րոպայի մէջ) 750 տեսակ օրագիր կայ. որոնց
240 հատը Փարիզու մէջ կը տպուի եւ մնացած
510ը ուրիշ նահանգներուն գլխաւոր ծովեզեր-
եայ քաղաքներուն մէջ, այս ամեն օրագիրներուն
310ը քաղաքական լուրեր կը հրատարակեն եւ
440ը զանազան տեղեկութիւններ ու ազգային
ծանօթութիւններ։ Անցեալ տարուան մէջ՝ այ-
սինքն 1844էն մինչեւ ց1845, միայն յիշեալ մայ-
րաքաղաքին մէջ 54,750,000 թերթ օրագիր
տպուած է, որոնց մեծ մասը օրական, եւ մէկ
մասը շաբաթական եւ ամսական։

- Մեծ Բրիտանիայի բոլոր թագաւորութեա-
նը մէջ 1753 թուականին 7 միլիոն 500,000
օրագրի թերթ կը հրապարակէր, 1827ին 31,205,
110. 1842ին 63 միլիոն. եւ 1844էն մինչեւ 65
միլիոնի չափ։

Միայն Լոնտրա՝ բոլոր մեւս մնացած վիճակ-
ներուն կրկինը կը հրատարակէ. Սկովտիային եւ
Իռլանտային եռապատիկը. յիշեալ բարեհռչակ
մայրաքաղաքիս մէջ միայն այժմս ՚ի լոյս եղած օրա-
գիրները հետեւեալներն են։

Թայմզ օրագիրը՝ գրեթէ տարին կը հրատարակէ

այս չափ օրինակ	6,305,000
Մօռնինկ Քրօնիքըլ	2,000,000
Մօռնինկ Փօսթը	185,025
Սթենտըրտը	1,000,000
Սընը	1,173,000

Հետեւեալ լուրերը առինք մը Գաղղիական օրագիր-
ներէն քաղուած են։

Հանրապետութիւնէն շատ մարդիկ կը
գաղթեն, իրենց բնակութիւն հաստատելու հա-
մար Ամերիկայ երկիրներն հիմայ. ասոնց մէկ հատ-
ուածը հոկտեմբեր 15ին նաւ մտաւ որ Ռիօ Կը-
րանտէ բռնած երկիրը՝ եւ անկից Սան Լէօբօլ-
տօ պիտի երթան, առաջուընէ հոն գաղթ գնա-
ցողներուն հետ մէկ տեղ ըլլալու համար։
Եւ առաջուընէ գաղթողներուն աղէկութեան լու-
րերը կը յուսին եղեր, ուսկից կ՚երեւի թէ եկող
տարի աւելի շատ մարդ երթայ։

—Աղամիայէն ալ, մանաւանդ Վիւրթէմ գա-
ւառէն շատ մարդիկ Ամերիկեան գաղթականներուն
ձեռքը եղած երկիրները կ՚երթան. ուր բնակու-
թիւնը հաստատելու են։ Ասոնք Վիւրթէմայէն
կ՚երթան Օսդէնտ, անկից Փլազաւելի հաւ
Պուենոս Այրէս, եւ անկից ալ նաւ մտնելով շատը
Օրան քաղաքը եւ անոր շրջակայ երկիրները կ՚եր-
թան, մարդիկներն այն տեղ բանելու բան գտնել
է. որ Աղամիա չեն կրնար գտնել հիմայ. գաղթ-
նողներուն խումբ շատը հինգ մարդիկ են, մանաւանդ
ընտանիք չունեցող կիներ։

Պուրժ քաղաքը տպուած օրագիրը Նոյեմ-
բեր 28ին կըսէ թէ՝ մեր քաղաքը երկրաշարժ-
էն չորեքշաբթի լուսնալու գիշերը մէկ սոսկալի
մրրիկ մը եղաւ. երեկ որ կը չորեքշաբթի երկնո-
քին երեւոյթ մութ ամպով մը պատած էր. անանկ
որ՝ շատ խանութներու եւ գործարաններու մէջ
ճրագ վառել հարկ եղաւ եւ շարունակ մէկ ժամ
հեղեղի պէս անձրեւ եկաւ, կէս օրէն երկու ժամ
առաջ սկսելով մինչեւ կէս օրէն յետ ժամ կա-
քը։ Այս առաւօտուն ալ օդը անձրեւոյթն էր
կամաց գետերն ջուրերը շատցեր էին. եւ Պիւր
բռնած պարտէզներուն մեծ մասը ջուրը կոխած
էր. տղեկներուն շատին ջուրը կարել հարկ
եղաւ. եւ փողոցներուն շատն ալ պղտոր կը մո-
գէր։

—Մօտերս Պէլճիքայի Պրիւքսէլ մայրաքա-
ղաքը Վոլպերս անուն մարդ մը մեռեր է, որ
ծնած էր Լէյտ քաղաքը 1735 թուին. կարգը-
ւած էր Պօս լը Տիւք քաղաքը 1759 թուին. եւ
ծերութեան ատենը ամենամ մնացած ըլլալուն
համար Պրիւքսէլի հիւանդանոցը մտած էր, եւ
տարիներ կուտար հիւանդանոցին. քանի մը օր
միայն հիւանդութիւն քաշեց. եւ մեռած ատենն
ալ խելքը կատարելապէս գլուխն էր՝ ըսուած է։
Այս մարդս ապրեր էր 109 տարի 6 ամիս եւ
15 օր։

—Լոնտրայի Գազէթը բռնած օրագիրը՝ Նո-
յեմբեր 19ին կըսէ թէ՝ Հոկտեմբեր 9ին Պախ-
տերուն հռովմէական Եպիսկոպոսը՝ 50 մար-
դու պարզ խորհուրդը մասնակից Անգլ-
իայի հռովմէականաց մասնակի մէջը. եւ ասոնց
շատը՝ բողոքականութենէ դարձած էին։ Անկից
առաջ կիրակի օրը (Հոկտեմբեր 6) Եպիսկոպոս պե-
տութեանը՝ որ ատարկական փոխանորդու-
թեան պատասխանով Լոնտրա Կէնինկթ, 31
հոգիի պարզ տուաւ. ասոնց ալ 13 հոգին
բողոքականութենէ դարձած էին. այն կիրակի
օրը մատրանը մէջ շատ ժողովուրդ կար. եւ յի-

լիսոփայից բարի բարքը ու տեսական գործնական բա-
րոյականութիւնը։

Սոկրատ դատապարտեցաւ մեղեխինգը խմելու
ու մեռաւ իր բարեկամներուն մէջ անոնց հետ խօսե-
լով հոգւոյն անմահութեանը վրայօք. այս կերպով
մեռաւ ասիկայ ամբաստանեալ ու մոլորեցուցիչ համար-
ւած, որ հին ատենէն շատ առաքինասէր մարդկանց մէկն
էր. եւ գրեթէ բոլոր փիլիսոփաներէն աւելի բարե-
պաշտ։

Ինչ պատ. ամենայնիւ չի կրցաւ ազատել խել մը
չարասիրտ մարդկանց ձեռքէն, որոնք այն ատենը՝ բռնա-
տրուած Աթենք հաշուկաւոր քաղաքը առանց գլխաւոր
առաջնորդի էր, երեսունի չափ հակառակասէր ան-
ձինք ընկերացեալ՝ բռնութեամբ կը կառավարէին քա-
ղաքը, ինչպէս եւ Սոկրատ խոստավորաց գիրքին մէջ
ալ գրուած է թէ "Եւժուպրաւ արդեօք հաւատար ըն-
„ծայեցաւ" թէ որպէս այր որ ջանայ մարդ յո-
„ժարել 'ի պաշտօն գէց, և զի այսպէս սատէր՝ քա-
„ղաքէր երեսունարդաց զգուշանալ յամենայն տեսից.
„ինքն մահու պարտաւոր գտանիցի այնու՝ թէ հրա-
„ժեշտ տայր 'ի պաշտամանց զէց որ յԱթենս, և ա-
„պականէր զերիտասարդաց: Այսպէս այդ ա-
„նորէն անզգամութեան գործ կատարեցաւ յանպէտս
„ժամանակին, առ իշխանութեամբն երեսուն բռնա-
„կալաց: Եւ ահա այս ինչ է ականապատճառ ի-
„րացդ. նայի"։

Աթենացիք Սոկրատայ անմեղ դատապարտութեանը
դատապարտելէն ետքը. կիրակէին գլուխ մը գտելով,
'ի նշան սգոյ փակեցին բոլոր ուսումնարաններն ու
ըմբշամարտութեան ասպարէզները, մահուամբ պատ-
ժեցին Մելիտոսը. եւ փիլիսոփային բոլոր արձանատու-
նները պատրելով՝ կանգնեցին պղնձէ արձան մը։

Սոկրատ կ՚ըսէր, չի կայ ուրիշ գեղեցիկ բան մը
քան զխոհեմութիւն. եւ ոչ չար՝ քան զյիմարութիւն.
կ՚ուզէր որ կրօնական զոհերը ըստ հնարաւորութեան
քիչ ծախքով ըլլան. չաստուածք կ՚ըսէր հարկաւո-
րութիւն մը չունին մարդկանց փառաւորիչ բանե-
րուն, անոնք կը նային մարդոց ունեցած սրտը, եւ ոչ
թէ զոհ մատուցանողներուն հարստութիւնը։ Այս
բանս քրմապետներուն ատելութիւնը՝ Սոկրատայ
վրայ գրգռեց, որոնք կուզէին որ՝ հարուստ ընծայ-
ներ մատուցանեն միշտ չաստուածոց, որպէս զի կա-
րող ըլլան անոնցմէ փառքեր։

Օր մը Սոկրատ մէկ քանի հիւր կը պատէր, ու
զանոնք ընդունելու համար շատ պատրաստութիւն
չէր ըրեր, երբոր այս բանիս վրայօք զրոյց եղաւ պա-
տասխանեց Սոկրատ՝ թէ՝ եթէ ասոնք հիւրեր են նէ միշտ
գոհ պիտի ըլլան, ու այսչափս ալ բաւական կը համար-
փի, իսկ եթէ ոչ, այս ալ աւելի է։

Կ՚ուզէր որ ամեն մարդ իր կենաց այն համեմներէն
որոնք կը զրգռեն կերակուր ուտելու՝ ինչ ատեն որ
անօթի չէ. եւ ըմպելիներէն որ ծարաւութիւն կու-
տան. որովհետեւ պէտք չէ ըմպելիք ու կերակուր
գործածել, բայց միայն երբոր հարկաւորութիւնները
կը պահանջէ. քաղցը կ՚ըսէր, շատ գերազանց համեմ-
մըն է, անիկայ սոսկ բան մը չէ ու հաճելի կ՚ընծայէ
բոլոր կերակուրները։

Ինքը որ ինքզինքնին ժուժկալութեամբ ու չա-
փաւորութեամբ կը կրթէին, աւելի զուարճութիւն
կը գտնեն եւ քիչցաւ անոնցմէ որոնք ջանք կ՚ընեն իրենց
ախորժակը յագեցունելու համար ամեն աւելէն բան
մտցնել։

Ընչափաւորութեան զուարճութիւնները միշտ կըշ-
խայթ կուտան անմեղ, եւ ծշմարտութեան մէջ կը-
ձգեն ու նաեւ պատճառ կըլլան մարմնոյս մեծ ցաւե-
րու՝ որոնք հեշտութիւններէն աւելի կ՚ուտան անոր։

Պախարակելի բանը նէ, երբոր մէկը հեշտութեանց
ծառայ կըլլայ, այնպիսի կերպով՝ որ մէկը չուզեր ա-
նանկ գերիներ ստանալ։

Շտապայութեան աւելի քամահրելին ու զզուելին
այն զեխութիւնն է՝ որ հոգւով եւ մարմնով հեշտու-
թեանց ծառայ եղած է. այսպիսի ազատներնները
փրկութեան ... ինչ այս կրկնոյ արդեօք. պատասխա-
նեց մարզելով անոնց համար. որովհետեւ գերի ե-
ղած են։

Ինչ միջոց պէտք է գործածել աղէկ հաճոյանալու
նալու համար, եթէ ոչ՝ կըսէ, այնպէս ցուցնելով ինքզ
զինքը՝ ինչպէս որ կ՚ուզէ երեւիլ։

Չկայ մէկ մեծութիւն մը աւելի անդէն քան թէ մէկ
գերազանց բարեկամ մը. ոչ. չկայ ուրիշ մը ա-
նկից աւելի օգտակար քաղուելու, ու զուարճութիւն ալ։

Սոկրատ տեսնելով որ մէկ տէր մը սաստիկ կը զար-
նէր իր գերին. հարցուց անոր բարկութեան պատ-
ճառը։

Այնպէս պատասխանեց տէրը թէ, չկայ աւելի
գերի մը որ ասոր պէս ուկրածով, ու նաեւ ծոյլ ըլլայ
ասիկայ շատ կ՚ուտէ ու քիչ կ՚աշխատի։

Այս բանիս վրայ Սոկրատ կրկնեց իր խօսքը. արդ-
եօք աղէկ քննեցիր՝ թէ ով արժանի կը համարի
ծեծ ուտելու. գերի՞դ եթէ թէ դու ծառայդ։ Ո՞վ բար-

ալ գերազանցեալ՝ թէ՛ առաջ և թէ՛ հիմա այդպէս անհնարանութիւն մը չկայ է ։

Ընդհանուր Աթոռակալ և Փոխանորդ զինուորական պաշտօնատարներուն Պուխարայի մէջ սպաննուելին., և որոնց համար Ժողէֆ Վոլֆ [illegible] քարոզեցին այն կողմը գնալուն Հայաստան օրագրոյս 27, 36 և 35 թիւերուն մէջ ծանուցեր էինք. և հիմայ յիշեալ Պուխարայէն [illegible] Տրապիզոնի հասնելուն՝ Ժուռնալ տը Գոնսդանդինոբլ Կոստանդնուպոլսոյ գաղղիական օրագրոյն [illegible] գիր մը էր [illegible] անգլիերէն փոխած, որ յիշեալ օրագրոյ 152 թիւէն թարգմանելով կը դնենք այս տեղ ։

Աֆրիկէի բարեկամ.

Աշխարհագրական գրկելու ձեր հրամանագրը Պուխարայէն նամակի մը թարգմանութիւնը՝ որ Աֆրիկէի [illegible] գրեր է նուաստս, որուն հետ մէկ [illegible] մը ալ՝ ինչուն սիրոյ ընծայեցէք ։

Պուխարայի մէջ քաղաք ներգործութիւններու [illegible] էին, մինչև այն ատենը որ [illegible] անկից Ըպուլ Սամադ [illegible] ընկերութեամբ, որ [illegible] գործքի դեսպանութեան համար Պուխարայի Թագաւորին կողմէն [illegible] կը զրկուէր, բայց որ [illegible] (պարսկաստանի [illegible]) [illegible] Ընդդէմ [illegible] կողմէն [illegible] Ըպուլ Սամադին [illegible] թէ [illegible] Պուխարայի Թագաւորին նամակները [illegible] Տրապիզոնի [illegible] հասած ենք. Բայց յիշեալ Ըպուլ Սամադ ընկերակցօք հիմայ ինձմէ պա-

մերուն վրայօք քաղաքական ապահովութեան պատճառաւ ինձ ։

"Ըպուլին անձկանօք կըցանկամ ծանուցանելու քաղաքականութեանդ թէ Աթոռակալ հայրապետին՝ Փոխանորդ նուաստին՝ Նոպէլին և ուրիշ վեց Անգլիայի պաշտօնատարներուն սպաննուելուն գլխաւոր պատճառը Նայիպ Ըպուլ Սամադ խանն է եղեր, որ Պուխարայի Թագաւորին հրամանաւը կարգուած է որ զօրքերը Եւրոպացւոց ձեւով պիտի կրթէ. Բայց որովհետեւ ինքը զինուորական արհեստին ըստ արժանւոյն տեղեկութիւն չունենալուն համար շատ ստորին կը նախանձի Եւրոպայի կողմէն այն տեղ գնացող զինուորական պաշտօնատարներուն. որպէս զի այս չարասիրտ զօրապետին անգութ և բարբարոսական արարողութեանց ես ալ ականատես եղայ ։

"Նորին Վեհափառութեան Օսմանեան Կայսեր՝ Փոքրիկ Հաճի Սինհամիթա անուն զօրավարն հրամանատարը 11 տարի աւերութեան ծառայութիւն ընելէն ետեւ՝ որ իր ցանկալի հայրենիքը կը դիմէր, իր ծնողքներուն և ընտանեացը փափաքիւ կարօտութիւնը յուշելու, բայց երբ որ Պուխարայ հասաւ՝ յիշեալ անգութ զօրապետին հրամանաւ իսկոյն բռնեցին և անիրաւ սպաննեցին ։ Այս սրտմաշ հրամանատարը թերեւս Նորին Վեհափառութեան Օսմանեան Կայսերէն և Կոստանդնուպոլսոյ դատաւորէն ([illegible]) և Եգիպտոսի Նախիկին կառավարիչ [illegible] փաշայէն յանձնարարութեան թուղթեր ալ ունէր՝ իր արժանաւորութեանը համեմատ ուրեք և իցէ հանգստութիւն գտնալու համար ։

"Նոյնպէս Ըպուլ Սամադ չարասիրտ անձը [illegible] ծնունդ ըլլալով առաջ Սինհամիթա [illegible] պաշտօններուն մէջ ծառայած է եղեր՝ ինչ ատեն [illegible] և [illegible] այս քաղաքն էին. Ըպուլ Սամադ իր զազիր բարուցը համար ունեցած պաշտօնէն զրկուելով [illegible] Միրզային ծառայութիւն ընելու գնաց, որուն ալ բնական անհաւատարմութիւնը յայտնելով [illegible] Պարսիկ Կառավարութենէն արտաքսեցաւ ։

"Այն ինչ 1832ին [illegible] Բուղալի մէջ էի բարեկիրթ Պուհճանի հետ, որ ինձ շատ անգամ կըսէր թէ [illegible] գացած ատենը՝ [illegible] Սինհամիթա խանին պաշտօնատարներուն մէջ մէկ գաղտնանամ կասոյծ անձ մը պիտի գտնուի, որ թէպէտ երեւնալ անգլիացւոց ազգին հետ սէր մը ունենալ կեղծուցանէ, բայց ձեռքէն եկածին չափ կըջանայ ալ միայն անգլիացւոց այլ և բոլոր Եւրոպացւոց թշնամութիւն ընելու ։ Այսպէս ես ալ [illegible] գնալուս՝ այն թշուառականին երեսը անգամ տեսնալու չի հաճեցայ. Ինչ մը ժամանակէ ետքը Սինհամիթա խանին դէմ ալ քաղաքական խարէութիւններ գործելով՝ [illegible] ալ փախաւ՝ Բախարա գնաց, ուր տեղ ալ Տոստ Սինհամիթային դէմ ապստամբութիւն մը գրգռելու կըջանայր, բայց իր խարդախութիւնը շուտով իմացուելով անկից ալ Պուխարայ փախչելու ստիպուեցաւ, ուր որ Էմիրին ծառայութիւն կընէ, ընդ ամէնը (Թոփճի) զօրաց հրամանատարութեան պաշտօնով, և 60,000 թումանի (որ կընէ 10,200,000 տաճկի դահեկան) կըցոլ տանալու և [illegible] ալ տալու ։

"[illegible] Օրհամ անուն մէկը ինծի Պուխարայի մէջ բսաւ, որուն համար հրամանէր առեր միասին Եւրոպայ երթալու համար, բայց իմանալով որ Ըպուլ Սամադ զիս ճամբան մեռցնել տալու հնարք կը բանեցնէ՝ վախցաւ ինծի հետ ընկերանալու, միայն ինձ աղաչեց որ Կոստանդնուպոլիս հասած ատենս՝ իր աղջիկը [illegible] Անտոնիայի գեսպանին ծանուցանեմ ։

"Ըպուլ Սամադ՝ 10 զինուորներու փոքր խումբ մը [illegible] էր որ Մէշէտի ճամբան վրայ զիս սպաննեն. այս խմբին պետն ճշմարիտ էր որ մինչև այն 10ը մարդ [illegible] յանձնել [illegible]. [illegible] խօսք եղաւ [illegible] Անգլիա երկիրը, ինչպէս որ վերը յիշեցինք թէ Էմիրին գլխաւոր անձնականին մէկը որոշուեցաւ, որ Պուխարայի ամենահարուստ վաճառականին մը հայր էր ։

"Ներկայ նամակովս կուզեմ յայտնել թէ ինչ չարիք ունեցայ ճանապարհ եղածս իմ բարեկամներուս մէկ օգնութիւն մը ու մխիթարութեան լոյս մը

ինչպէս կըլլայ՝ թէ որ ամէն մարդ [illegible] ըլլար [illegible] որ ըսաւ Սոկրատ, ու փոխանակ թէ՝ [illegible] պատուել և յանդիմանել այնպիսի [illegible] համար՝ որ ինքը ունի ։

[illegible] մէկը հօրմէն Աղկիբիադա [illegible], բայց [illegible] երկայնութիւնը [illegible] անոր, [illegible] իր տանը մէջ՝ ըստ Սոկրատ, ամէն [illegible] առաջ ու ետքը՝ այս բոլոր [illegible] կրնայ [illegible] Աղկիբիադա ։

Շատ անգամ երեւակայութիւն է, որ մարդ [illegible] գործ մը գտնել [illegible] համար ։

Օր մը Սոկրատ [illegible] մեկնեցաւ, և այն [illegible] իրեն [illegible] բարեկամները [illegible] բայց Սոկրատ ըսաւ, [illegible] մը բարկանալ թէ որ մեր քովէն մէկը անցնի, [illegible] անոր վրայ. [illegible] ուրեմն ինչու [illegible] ։

Սոկրատ կըհանդուրժէր իր բարեկամներուն թէ՝ [illegible] պատուէներ կըգտնէ, [illegible] մինչև պատուէներուն [illegible], թէ որ [illegible] անոր [illegible] գտնէ, [illegible] մը համբերութեամբ կրնայ մարդ [illegible] ու դիւրացնէ ։

[illegible] մը հարցուց Սոկրատայ թէ՝ ո՞րն հաճելի [illegible] իրեն՝ ամուսնութիւնը՝ նէթէ անամուսնութիւ[illegible] [illegible], [illegible] ըսաւ [illegible]

որ՝ ետքը պիտի [illegible] մէկը կըցաւէր որ՝ բրած [illegible] բան մը չի կըցաւ փոխել, այնէ կըհաւատամ ըսաւ Սոկրատ, ինչու որ գուն քեզի հետ միշտ [illegible] կընես ։ [illegible] կըսէր որ [illegible] միշտ իրենց [illegible] մարդկանց նման քար չինելու կըշտանեն, բայց այնչափ մարդիկ ալ [illegible] չեն ըներ որ անոնց չի նմանին ։ [illegible] որ [illegible] Հայելիի մէջ նկատեն զիրենք իրենց գեղեցկութիւնը [illegible] համար, թէ որ [illegible] են 'ի [illegible] գեղեցկութեան պարգեւ, ու թէ որ [illegible] են, իրենց [illegible] կրթութեամբ ծածկելու համար ։

[illegible] սովոր էր ըսելու թէ՝ շատ մարդիկ [illegible] ու [illegible] համար կ'ապրին, բայց ես ապրելու համար կըխմեմ ու կ'ուտեմ ։ [illegible] ըսաւ մէկը թէ՝ մարդ մը քեզի համար գէշ կըխօսի, Սոկրատ պատասխանեց, ինչ փոյթ է ինծի՝ թէ որ այն մարդը սորված չէ աղէկ խօսիլ ։

Բայց ինչպէս կըլլայ, կըսէին անոր, դուն չես [illegible] քեզի համար [illegible] անիրաւութեանցը վրայ ։

Սոկրատ ըսաւ, ինծի համար [illegible] չի կրնար խօսիլ՝ երբոր ես չունիմ այն [illegible] որ զիս [illegible] ։

Օր մը [illegible] տանը մէջ [illegible] Սոկրատ, այն ալ [illegible] խօսիլ և [illegible] ջուր թափեց անոր վրայ [illegible], [illegible] Սոկրատ [illegible] ։

[illegible] այս [illegible] անձերը անհոգ կըցաւէր, երբոր հարցուցին թէ ինչու ատանկ մէկ գէշ կին մը [illegible], պատասխանեց [illegible] համբերելու սովորութիւն ընելով՝ [illegible] այնպիսի մարդիկներուն հետ [illegible] որոնց հետ որ պիտի ապրիմ ։

Մէկ խօսքը մը՝ Սոկրատի վրայ նկատելով ըսաւ թէ՝ զինովութեան և անառակութեան հետեւող մարդ մը ին, [illegible] աշակերտները բարկացան ու կուզէին յանդիմանել զանի ։ [illegible] ըսաւ Սոկրատ, ես անանկ կըլլայի՝ թէ որ [illegible] իմ [illegible] փիլիսոփայութեամբ ։

Մէկ իրիկուն մը [illegible] տուաւ զանի իր տունը ընթրիք ընելու համար. երբոր այս երկուքս մէկ [illegible] կըխօսակցէին ։ [illegible] Սոկրատ [illegible] թէ [illegible] իր [illegible] համար զանի, և. որովհետեւ [illegible] մը պատասխան չէր տար, այնչափ ըրաւ որ սեղանը [illegible] վրայ [illegible] ։

[illegible] այս բանիս վրայ [illegible] ըսաւ [illegible] անկից մեկնելու համար ։ [illegible] ըսաւ Սոկրատ երեկ չէ՞ միւս օրը ձեր տունը ընթրիք ընելու ատենս մէկ հաւ մը թռչելով կործանեց մը այն ամէն բաները, որ կըգտնուէր սեղանին վրայ, ուրեմն չի խռովիր ատոր վրայ ։

Սոկրատ կ'ըսէր որ՝ մարդիկ պէտք են իրենց երկիրն սովորութեանը հակիլ, ու կանայք իրենց [illegible] բնութեանը ։

Երբ որ դատաւորները իրենց մէջ հարցուփորձ կընէին թէ՝ ինչ տանջանքի պէտք է դատապարտել այս փիլիսոփան՝ իրեն խիստ [illegible] համար ։ Թէ

տղչելու կրցանէր չափ ։

"Լսուելու արժանի է արդարև՝ թէ երբ 1831ին Մեքսիկա խոստանալի մայրաքաղաքէն անցայ՝ 250 գերշատանի չափ Հրէայից ժողով մը տեսայ , որոնց մեծ մասը Հոնգիսա կեանք կրկնարկէին , բայց այս անգամ 1844 մարտի մէջ Պաւխարայ երթալու ժամանակս մէկ քանի գերդաստան միայն տեսայ , որոնք նաև յայտնի է թէ խղճութեան մէջ կեանք անցունելէնին , մինչ դեռ Հաւատոյ համար հալածանքներ քաշելով՝ չատերը մեռեր էին , և մէկ մասն ալ Հէրաթէ՝ Խրոզա՝ Պէշաւար և Պէհճրան փախեր են ։ Այս տեղաց երեկի պաշտօնատարին նամակ մը գրեցի ծանուցանելով թէ՝ բոլոր Եւրոպայի տէրութիւնները՝ այն երկրին Հրէայներուն վիճակին՝ ցաւելով քան զխարն նպաստամատոյց պիտի ըլլան , որով կրնայիւէք դանդաղ թէ այնպիսի Հալածանքներէն զատուին , և արժանաւոր բնակ ստանին ինչպէս որ խոստացան ։

"Անաւ՝ Յապաղութեան Հէքրամ ։

"Ժողէֆ Ս օլֆ ։

Անգղիական նախանձին խառնակ պահման մէջ [illegible] Վ ?լէ վերադարձին ... Պեղ ... Ա ... էլէ է ։

"Ինչպէս Անգղիացւոց մէջ Անգղիոյ բանակին յաղթութեան ու միաբանութեան ժամանակը՝ այս Հոգեկաւոր Տէրութեան պաշտօնատարներ Պօլսոյ վիճակին անձեա ըլլալուն համար , Տօնեղ 1259 մասամբն , Բրիտանականութեան բարքէը ... [illegible]

"Եւ Հիմայ 1260 մասամբն վերջնացունմ որ Պարսկէ կառավարութեան անգլիեր ... [illegible] ... Թէ Անգղիական բոլոր կառավարիչներ և ... [illegible] Նահապարհական ...

ԵԳԻՊՏՈՍ

Աղեքսանդրիա 5 փետրվար . Անգղիացւոց աւ-

որ իմաց կլեմանցացին են պաստարանեց Ակլուոս , եւ ... [illegible] Բրիտանիոյ Հասարակութեանց ... [illegible]

Ընդհանուր մէջ փոփոխութիւն մը կր , որ ... [illegible]

Այս ... [illegible] ... Աղեքսանդրիայ ... [illegible]

Իր կեր կուլոր թէ ... [illegible] ... Աղեքսա , որ ... [illegible]

Ըստ ... [illegible]

Ինչո ... [illegible]

դակի անգղիական շոգենաւ մը գալով այս տեղ կրծանուցանէ թէ՝ Մեծն Բրիտանիոյ խորհրդարանը՝ Պ. Պարին պաշտօնատարին Նգիպտոսի կառավարութեան հետ Ծանապարհորդներուն ապահովութեան ու գիրերուն փոխադրութեան համար ըրած դաշնադրութիւնը չի ընդունիր , ուստի այս բանս նոյն ժամայն Մ ... [illegible] Երթին պէտք Բարձրագոյն Փոխարքային ծանոյց գրով մը ։

Կըսեն որ Բարձր. Մէհէմմէտ Ալի փաշայն Պնդում . մեկներ է , կառավարութեան բոլոր գործերը կախ կրնան , և հաւանականաբար տակաւին աստեղ մնալու է քիչ մը ժամանակ . որովհետև Բարձրագոյն փաշային աւելի հետ մեկնելու միտք ունի անկից , և արդէն Մէծնէ ... [illegible] է ։

Ըստ ... Հիմայ անդորրութեան մէջ է ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտոն 24 Յունուար ։

Տեղւոյս առևտուրը չարժողութեան մէջ է և բասագան փոխառութիւններ եղան այս օրերս ինչ-պէս որ ... [illegible] ... այս տեղ ։

Բամպակ . ... [illegible]

Տերծ . ... [illegible] ... 80էն 84 շիլինի է ։

Ձէթ . ... [illegible]

Սուրճ ... [illegible] ... 15—16 լիբրա ... է ։

Մետաքս . ... [illegible] ... 13 ½—14 ½ շիլին ... 17էն 21 շիլին է ։

բարեւ ... [illegible]

Այս ... [illegible]

Իսկ ... [illegible]

Նարգմանեաց ... [illegible]

Աոլիճեան Ա. Մէ ... [illegible]

Ապագիտարար Ա. Մէ ... [illegible]

Բրինձ . մէկ ապրանք խոյ այս տեղ և այլ փոխառութիւններ եղան . Եւ որ գինը մէկ է ... [illegible] ... Տաճկաստանին ... [illegible]

Ալափամի (մանեանքը) . ... [illegible] ... և 17էն 24 շիլինի ... [illegible]

Ցորեն . 3—4 ... [illegible] ... շիլին 6 փէնսի , և 300 ... [illegible]

Թութուն . ... [illegible]

Ձուկն . ... [illegible]

Վէլ . Ազ եղաւ ։

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

Իզմիր 17 փետրվար

Բնական ժամանակի հետէ բարութիւնարուրը գլեթէ անշարժութեան մէջ է և մանաւանդ այս ամսոյս մէջ երեկի գործառութիւն մը չեղաւ , միայն առաջ օրի չափ ... 40 Հազար ... [illegible] ... ու հիմայ այս ապրանքիս արժողութիւնը Անգղիոյ ... 64—67 ... է , և ... 82-85 ... Ափիոնն քիչ մը ... [illegible] ... 250 ... 88—90 ... [illegible] ... Հ... Տաճիկ ... [illegible]

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐՔ

Իզմիր 10 փետրվար ։

Լոնտոն	100 ½
Մարսիլիա	171 171 ½
Տրիեստ	448 450
Վիեննա	450 451
Լիվորնօ	171
Ջենովա	360
Փարիզ	172 ½

Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ [illegible]